

Dönem : 1

Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

632

Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/621)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2170/169

16 . 1 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 1 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Ismet İnönü

Başbakan

G E R E K Ç E

Bilindiği üzere, millî sınırlar içinde yaşayan fertlerin genel mahiyetteki müşterek ihtiyaçları Devlet tarafından «kamu hizmetleri» kavramı dâhilinde karşılanmaktadır.

Modern yaşama alanında meydana gelen gelişmelerin ortaya çıkardığı çeşitli ekonomik ve sosyal problemler kamu hizmet ve giderlerinin eski devirlerle kıyaslanmayacak derecede genişlemesi, ve artması sonucunu vermiş buna bağlı olarak da yeni malî kaynaklar bulunması yanında mevcut kaynakların da ıslâhı ve günün şartlarına uydurulması zorunluğu doğmuştur.

5 yıllık Kalkınma Plânında kamu sektörünce gerçekleştirilecek yatırım harecamaları gösterilmiş, bunların cari harcamalarla birlikte gerektirdiği malî kaynakların temini için kamu sektörünün millî gelirden 1962 de yüzde 24,74 olan hissesinin 1963 te yüzde 26,30 a ve 1967 de ise yüzde 27,47 ye yükselmesi gerektiğine işaret edildikten sonra plânın finansman ihtiyaçlarının genişlemesine paralel olarak kamu gelirlerinin de yükselmesini temin için kamu gelirleri sistemimizde reformlar yapılması öngörülmüştür.

Genel vergi reformu ile ilgili çalışmalarımız sonunda hazırlanan kanun tasarıları peyderpey yaşama organına sunulmaktadır.

Malûmları olduğu üzere 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesiyle 1837 sayılı Kanuna göre alınmakta olan Bina Vergisinin, meskenlerde 1/6 sı ve diğer binalarda 1/3 ü nispetinde olmak ve hâslatı Devlete ait bulunmak üzere Savunma Vergisi alınmaktadır.

Kamu gelirleri sisteminde yapılacak reform çalışmalarının bitmesiyle plân icabı artan finansman ihtiyacına elâstiki gelir kaynakları bulunabileceği cihetle devamına mahal kalmıyan Savunma Vergisinin kaldırılması Emlâk Vergisi Kanununda derpiş edilmiş ve buna mütaallik hükümde mezkûr kanun tasarısına konulmuştur.

Aneak, gerek Emlâk Vergisi Kanununun yürürlüğe konulması gerekse reform çalışmalarının tamamlanması, kısa da olsa, bir zaman alacağı aşikârdığı gibi, Kalkınma Plânımızda, kamu sektörünce gerçekleştirilmesi öngörülen yatırım harekalarının, plân hedefleri bakımından, tehirine imkân bulunmamaktadır.

Bu bakımdan, reform çalışmalarının tamamlanmasına kadar geçecek kısa devre içinde, gerçekleştirilmesi gereken yatırımlar için, nisbî bir finansman kaynağı temin etmek zaruri bulunmaktadır.

Hazırlanan bu tasarı ile, 1837 sayılı Kanun gereğince binalardan alınmakta olan Bina Vergisinin, 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesi hükmüne göre kiraya verilen meskenlerle diğer binalardan 1/3, sahibinin oturduğu meskenlerden 1/6 nispetinde alınan Savunma Vergisinin, kiraya verilen binalarda % 100 ve sahibinin bizzat oturduğu meskenlerde 1/3 nispetleri uygulanmak suretiyle artırılarak elde edilecek fazla varidat ile kamu sektörünün malî kaynaklarının, kısmen de olsa, kuvvetlendirilmesi temin edilmiş olacağı gibi, sağlanacak gelir fazlası gene Hazineye aidolacağı cihetle, plânın tahakkukuna da yardımcı olunacaktır.

Tasarının 1 nci maddesiyle, binalardan alınmakta bulunan 1/3 ve 1/6 nisbetindeki Savunma Vergisi, Bina Vergisinin yüzde yüzü ve 1/3 ü nisbetinde hesaplanmak suretiyle alınacaktır. Tasarının 2 nci maddesiyle de 206 sayılı Kanunun 3 ncu ve geçici 2 nci maddeleri gereğince Bina Vergisinden geçici olarak muaf bulunan Binalar Savunma Vergisinden de muaf olduklarından, bunların muafiyeti devam edecektir.

Tasarının 3 ncu maddesi yürürlüğe, 4 ncu maddesi yetkiye aidolup buna göre sevk edilen hükümler 1 . 3 . 1964 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/621
Karar No. : 8

28 . 2 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkında 29 . 5 . 1941 tarihli ve 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısı Maliye Bakanlığının temsilcilerinin de iştirakiyle görüşüldü.

Komisyonumuz çalışmalarında, evvelece görüş ve mütalâaları öğrenilmiş olan Devlet Plânlama Teşkilâtının, Ticaret Odaları ve Ziraat Odaları Birliğinin bu görüş ve mütalâaları da göz önünde bulundurulmuştur.

Bu mütalâa ve görüşlerin de ışığı altında Hükümet tasarısı incelenerek Komisyonumuzca varılan sonuçlar, değişiklik sebepleriyle birlikte, aşağıda açıklanmıştır.

Her sosyal müessese gibi vergi sistemi de memleketin ekonomik, sosyal ve kültürel şartlarına tabi olarak devamlı bir gelişme ve değişme halindedir. İktisadî gelişme halinde olan ve bunu plânlı kalkınma devresine girme suretiyle gerçekleştirmek çabasında bulunan memleketimizde bu tekâmülün daha da süratli seyrettiği görülmektedir. Bu durumda, bugünkü vergi sistemimizin bir yandan plân ihtiyacının gerekli kaldığı varidat ve vergi güvenliğini sağlayacak, öte yandan vergi ziyamı önliyecek şekilde malî yönden; sosyal adalet hedeflerini gerçekleştirmeyi mümkün kılacak şekilde sosyal yönden müessiriyetinin artırılması lâzımgelmektedir.

Tasarı maddesi 1 - 29 . 5 . 1941 tarihli ve 4040 sayılı Kanunun binalardan Savunma Vergisi alınması hakkındaki 31 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesini öngören tasarının 1 nci maddesiyle binalardan alınan Savunma Vergisinin belirli bir ölçüde artırılması hedef tutulmuştur.

Hükümet tasarısında teklif edilen nisbetlerin, mükellefler üzerinde ağır bir tazyik yapacak ve ödeme takatlarını sarsacak şekilde yüksek olması dolayısıyla ve meslekî teşekküllerin bu konudaki mütalâaları da nazara alınarak bu nisbetlerin Hükümet tasarısına nazaran bir miktar indirilmesi ve daha geniş bir kademe içinde mütalâası Komisyonumuzca benimsenmiş ve vergi oranı bina vergisinin, sahibinin bizzat oturduğu meskenlerde % 25 i, sahibinin bizzat oturduğu meskenler dışında kalan bilûmum meskenleri ifade eden kiraya verilen meskenlerde % 75 i ve ticarethanelerde % 100 ü miktarına indirilmiştir.

Tasarının 2,3 ve 4 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilen kanun tasarısı Yüksek Meclisin tasviplerine arz olunur.

Başkan Çanakkale Ş. İnan	Başkanvekili Sakarya N. Bayar	Sözcü Konya R. Özal	Kâtip Ağrı Prensiplerine muhalifim Söz hakkım mahfuz N. Güngör
Amasya R. Arpacioğlu	Amasya Söz hakkım mahfuz M. K. Karan	Adana Söz hakkım mahfuz Y. Aktimur	Adana Muhalifim A. Savrun
Burdur N. Yavuzkan	Bursa Söz hakkım mahfuz A. Türkel	Bursa Z. Uğur İmzada bulunamadı	Erzurum G. Karaca
Ğiresun A. Cüceoğlu	İstanbul V. Özarar	İzmir Prensibine muhalifim söz hakkım mahfuz İ. Gürsan	Kastamonu Söz hakkım mahfuzdur muhalifim İ. H. Yılanhoğlu
Konya K. Ataman	Konya A. Kuzucu	Maraş Muhalifim A. Hüdayioğlu	Ordu İ. Ağaoğlu
Rize Söz hakkım mahfuz kalmak üzere A. H. Güner	Siirt Muhalifim H. Özgen	Sivas R. Günay	Van Ş. Kösereisioğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 29 . 5 . 1941 tarihli ve 4040 sayılı Kanunun binalardan Savunma Vergisi alınması hakkındaki 31 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«4 . 7 . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Kanun gereğince binalardan alınmakta olan verginin :

1. Sahibinin bizzat oturduğu meskenlerden üçte biri,

2. Kiraya verilen meskenlerle ticarethanelerden yüzde yüzü,

Nisbetinde Savunma Vergisi alınır.»

MADDE 2. — 206 sayılı Kanununun 3 ncü ve geçici 2 nci maddeleri hükümleri saklıdır.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Mart 1964 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

15 . 1 . 1964

Başbakan
İsmet İnönü
Devlet Bakanı
İ. S. Omay
Devlet Bakanı V.
İ. S. Omay
Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar
Dışişleri Bakanı V.
K. Satır
Millî Eğitim Bakanı
İ. Öktem

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
K. Satır
Devlet Bakanı
M. Yolaç
Adalet Bakanı
S. Çumralı
İçişleri Bakanı
O. Öztrak
Maliye Bakanı
F. Melen
Bayındırlık Bakanı
A. H. Onat

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkında 4040 sayılı Kanununun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 29 . 5 . 1941 tarihli ve 4040 sayılı Kanunun binalardan Savunma Vergisi alınması hakkındaki 31 nci maddenin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4 . 7 . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Kanun gereğince binalardan alınmakta olan verginin :

1. Sahibinin bizzat oturduğu meskenlerden % 25 i,

2. Kiraya verilen meskenlerden % 75 i,

3. Ticarethanelerden % 100 ü, nisbetinde Savunma Vergisi alınır.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanı
F. İslimyeli
Güm. ve Tekel Bakanı
M. Yüceler
Ulaştırma Bakanı
F. Alpiskender
Sanayi Bakanı
M. Erten
Tur. ve Tanıtma Bakanı
A. İ. Göğüş
Sag. ve Sos. Y. Bakanı
K. Demir
Tarım Bakanı
T. Şahin
Çalışma Bakanı
B. Ecevit
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
H. Oral
İmar ve İskân Bakanı
C. Uzer
Köy İşleri Bakanı
L. Yurdoğlu